

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 379/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti L., a. s., so sídlom B., zastúpenej advokátom Mgr. Z. K., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 473/07 z 30. apríla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti L., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. septembra 2008 doručená sťažnosť spoločnosti L., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 473/07 z 30. apríla 2008.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uviedla, že „V právnej veci navrhovateľa v prvom rade: J. W... a navrhovateľa v druhom rade: M. L.... proti odporcovi: sťažovateľ o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (sp. zn. 15 C 68/05) Okresný súd prvostupňovým rozsudkom určil, že navrhovateľ v prvom rade a navrhovateľ v druhom rade sú podielovými spoluvlastníkmi pozemkov zapísaných na liste vlastníctva č. 5919...

Krajský súd ako odvolací súd v rozsudku Krajského súdu rozhodol tak, že prvostupňový rozsudok v celom rozsahu potvrdil...“.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že „Navrhovateľ v prvom rade, ako aj navrhovateľ v druhom rade ako právni sukcesori z titulu dedenia zo zákona vstúpili v zodpovedajúcom podiele do majetkových práv svojich predkov, ktorými boli aj K. L. a V. L...

Starí rodičia navrhovateľov boli rodičmi E. P. - matky navrhovateľky a J. L. - otca navrhovateľa v druhom rade.

Podľa návrhu na určenie vlastníckeho práva zo dňa 21. 09. 2005 podaného navrhovateľom v prvom rade a navrhovateľom v druhom rade... mali starí rodičia navrhovateľov získať do svojho výlučného vlastníctva na základe výmeru č. 2228/48-Ba zo dňa 08. 05. 1948 vydaného Povereníctvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy podľa § 1 odsek 1 nariadenia č. 104/1946 Sb. n. SNR o vlastníctve pôdy pridelenej podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Sb. n. SNR o konfiškovaní a urýchlenom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa...

Pôvodným vlastníkom prídely pred jeho pridelením starým rodičom navrhovateľov bol O. P. ½ a J. W. s manželkou A., rodenou W. a P. W. Napriek existencii výmeru však aj po 08. 05. 1948 ostali zapísaní v pozemkovej knihe ako vlastníci prídely pôvodní vyššie uvedení vlastníci prídely...

Navrhovateľ v prvom rade, ako aj navrhovateľ v druhom rade sa domáhali určenia svojho spoluvlastníckeho práva k sporným pozemkom súdnou cestou z dôvodu, že na základe osvedčení o dedičstve nemohlo byť do katastra nehnuteľností zapísané ich vlastnícke právo k spornému prídelu. Z identifikácie parciel zo dňa 25. januára 2001 totiž bolo zrejmé, že sporný prídel bol už súčasťou pozemkov sťažovateľa a v čase uplatnenia práva na zápis vlastníckeho práva k spornému prídelu do katastra nehnuteľností na základe dedičských osvedčení zo strany matky navrhovateľa v prvom rade a zo strany navrhovateľa v druhom rade bola v katastri nehnuteľností zapísaná ako vlastník pozemkov iná osoba ako starí rodičia navrhovateľov, resp, otec navrhovateľa v druhom rade.

Podľa údajov zapísaných v evidencii nehnuteľnosti bolo právne nástupníctvo vo vzťahu k sporným pozemkom nasledovné...

- sťažovateľ nadobudol vlastnícke právo k sporným pozemkom dňa 04. 08. 2003 na základe kúpnej zmluvy s obchodnou spoločnosťou L. a. s...

- spoločnosť L. nadobudla sporné pozemky do svojho vlastníctva dňa 14. 03. 2003 od obchodnej spoločnosti K. a. s... na základe kúpnej zmluvy uzavretej so správcom konkurznej podstaty,

- spoločnosť K. a. s. sa stala vlastníkom žalovaných nehnuteľností vkladom sporných pozemkov do spoločnosti K. a. s. zo strany obchodnej spoločnosti R., a. s... ako vkladateľa (V - 132/02; LV č. 3227)

- spoločnosť R. sa stala vlastníkom sporných pozemkov v zmysle Zmluvy o postúpení pohľadávky... uzavretej s V. a. s...

- na V. prešlo vlastnícke právo k sporným pozemkom dňa 15. 12. 1999 podľa V-3901/99 z obchodnej spoločnosti L. K., spol. s r. o... v rámci výkonu záložného práva,

- spoločnosť L. K. nadobudla sporné pozemky na základe zmluvy o predaji podniku uzatvorenej dňa 08. 07. 1993 so subjektom M. š. p., B., v likvidácii...

- Odbor výstavby Obvodného národného výboru B. pre výstavbu M. v R. v roku 1968 začal s vyvlastňovaním pozemkov a vo vyvlastňovacom súpise pozemkov pod číslom 91 za menom vyššie uvedení W. J. a W. A. bola uvedená aj pôvodná parc. č. 3596/2, t. j. sporné pozemky...

Sťažovateľ poukázal vo vyjadrení ako aj v konaní pred Okresným súdom predovšetkým na dve skutočnosti, pre ktoré je podľa jeho názoru jeho vlastnícke právo k

sporným pozemkom nesporné a odvodené od vlastníckeho práva predchádzajúcich vlastníkov. Bol to právny inštitút vydržania, keďže právni predchodcovia sťažovateľa nesporne od roku 1971 po celú dobu fakticky a dobromyseľne sporné pozemky užívali a nakladali s nimi ako s vlastnou vecou. V prospech tejto obrany svedčia aj údaje zapísané v evidencii nehnuteľností. Sťažovateľ sa o existencii výmeru dozvedel až v roku 2004, keď už bol vlastníkom sporných pozemkov. Ďalšia obrana sťažovateľa vo vyjadrení a v konaní spočívala v aplikácii inštitútu ochrany dobromyseľného kupujúceho podľa kogentného ustanovenia § 446 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov... v spojení s § 486 odsek 3 Obchodného zákonníka na zmluvu o prevode podniku...

Okresný súd podľa prvostupňového rozsudku dospel ohľadne skutočností, na ktorých spočívala obrana sťažovateľa, k právnemu záveru, že sťažovateľ a ani jeho právni predchodcovia neboli dobromyseľní a oprávnení držiteľia sporných pozemkov, keďže sporné pozemky boli vo vlastníctve konkrétnych osôb aj pred vydaním výmeru (08. 05. 1948) a pri vynaložení náležitej starostlivosti bolo možné zistiť vlastnícke právo starých rodičov navrhovateľov. Podľa právneho názoru Okresného súdu nemohli teda právni predchodcovia sťažovateľa nadobudnúť vlastnícke právo k sporným pozemkom zo zákona z titulu vydržania. Podrobnejšie otázku dobromyseľnosti Okresný súd neskúmal. Vysporiadaniu sa s ďalšou zásadnou otázkou, ktorou bolo nadobudnutie vlastníckeho práva spoločnosťou L. K. k sporným pozemkom na základe zmluvy o prevode podniku v spojení s príslušnými kogentnými ustanoveniami Obchodného zákonníka sa Okresný súd v odôvodnení prvostupňového rozsudku vyhol...“.

Podľa sťažovateľky «Okresný súd nesprávne a neúplne zistil skutkový stav veci, doteraz zistený skutkový stav neobstojí a prvostupňový rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci...

... Okresný súd sa nevysporiadal s aktuálnym právnym stavom sporných pozemkov, že sa vôbec nezaoberal otázkou ochrany dobromyseľného kupujúceho v súvislosti so zmluvou o prevode podniku a že nesprávne posúdil otázku dobromyseľnosti ako podmienky oprávnenej držby v súvislosti s uplatnením právneho inštitútu vydržania...

Krajský súd prvostupňové rozhodnutie preskúmal len formálne...

Vlastný záver Krajského súdu sa v odôvodnení obmedzil na jednoduché konštatovanie, že Okresný súd sa vysporiadal s aktuálnym právnym stavom sporných pozemkov, a to z hľadiska opodstatnenosti nárokov voči navrhovateľovi v prvom rade a navrhovateľovi v druhom rade a vo vzťahu k ich uplatneným nárokom, a že výmer nebol zrušený, a preto je ho potrebné rešpektovať ako platný právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva zo strany starých rodičov navrhovateľov. Krajský súd vôbec náležitým spôsobom neskúmal skutočnosť, či výmer spôsobil právne následky, ktoré predpokladali príslušné právne predpisy, a ani neskúmal dôvody, prečo neboli starí rodičia na základe výmeru zapísaní do príslušnej pozemkovoknižnej vložky ako vlastníci prídelu, t. j. aj sporných pozemkov. Krajský súd sa v odôvodnení už ani nezaobrá d'alšími spornými otázkami „právneho života“ sporných pozemkov, hoci na ich existenciu sťažovateľ. Okresný súd a Krajský súd vo svojich podaniach a na pojednávaniach opakovane upozornil. Na základe uvedených skutočností Krajský súd dospel k vlastnému stručnému záveru, že z dokazovania vykonaného Okresným súdom bolo preukázané, že právní predchodcovia nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam na základe výmeru, a teda na strane navrhovateľa v prvom rade, ako aj navrhovateľa v druhom rade existuje právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva a ich vlastnícke právo je odvodené od vlastníckeho práva ich právnych predchodcov. Skutočnosť, či jednotliví právní predchodcovia navrhovateľa v prvom rade, ako aj navrhovateľa v druhom rade ostali vlastníkmi sporných pozemkov až do času, kým ich mal nadobudnúť navrhovateľ v prvom rade a navrhovateľ v druhom rade na základe dedenia, Krajský súd vôbec neskúmal. Krajský súd sa v odôvodnení vzhľadom na právnu podstatu sporu paradoxne nevenuje prioritne otázkam hmotného práva, ale preukázaniu splnenia procesnej podmienky konania, ktorou je v prípade určovacej žaloby naliehavý právny záujem. Z uvedeného vyplýva, že Krajský súd... neuviedol dostatočné a relevantné dôvody týkajúce sa skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia. Hodnotenie relevantných skutočností v odôvodnení rozhodnutia je vágne, povrchné a vedené len rutinným formalizmom Krajského súdu rozhodnúť v prospech navrhovateľa a vyhnúť sa skúmaniu niektorých rozhodujúcich skutočností. Takéto hodnotenie relevantných skutočností je v rozpore s ústavným poriadkom Slovenskej republiky, lebo nespĺňa materiálne nároky ustanovenia § 157 odsek 2 OSP, čím je eliminovaná záruka ochrany proti ľubovôli.

Veľmi vážne pochybnosti vyvoláva predovšetkým spôsob, akým sa Krajský súd vysporiadal s obranou sťažovateľa. Krajský súd rovnako ako Okresný súd nielenže vôbec neskúmal právny stav sporných pozemkov v potrebnom rozsahu, ktorý si vyžadovalo zistenie všetkých skutkových okolností pre spravodlivé rozhodnutie daného prípadu, aleje aj pochybné, či sa vôbec Krajský súd zaoberal príslušnými kogentnými ustanoveniami Obchodného zákonníka (najmä § 446 v spojení s § 483 odsek 3) a skúmal možnosť ich aplikácie na zmluvu o predaji podniku. Z obsahu odôvodnenia totiž vyplýva, že Krajský súd tieto ustanovenia Obchodného zákonníka nielenže neaplikoval vo vzťahu k zmluve o predaji podniku, čo je v extrémom rozpore so zásadou „iura novit curia“ ale ani neuviedol právne závery, pre ktoré tieto príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka neboli aplikované na zmluvu o predaji podniku a na nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným pozemkom, ktoré boli súčasťou tohto predaja. Vzhľadom na túto skutočnosť, že Krajský súd nezohľadnil zmysel a účel inštitútu dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka, ktorý je výnimkou zo všeobecnej zásady „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“, je sťažovateľ názoru, že mu nebola poskytnutá rovnaká ochrana vlastníckeho práva ako ostatným vlastníkom za obdobných skutkových okolností, ktorá mu patrí podľa hmotného práva. Skutočnosť, že sa Krajský súd vyhol skúmaniu tohto právneho inštitútu, znamená pre sťažovateľa odmietnutie spravodlivosti a vytvorila takú medzeru v právnom hodnotení prípadu, bez vyplnenia ktorej nemožno spravodlivo a objektívne rozhodnúť. Taktiež, Krajský súd sa vôbec nezaoberal obranou sťažovateľa spočívajúcou vo vydržaní sporných pozemkov právnymi predchodcami sťažovateľa, keďže títo nesporne od roku 1971 sporné pozemky neprerušene a dobromyseľne užívali. Okresný súd vo svojom rozsudku bez zodpovedajúceho preskúmania skutkových okolností držby dospel podľa nášho názoru v rozpore so zásadou hodnovernosti a záväznosti údajov zapísaných do evidencie nehnuteľností k neudržateľnému právnemu záveru, že právní predchodcovia sťažovateľa ani sťažovateľ nemohli byť dobromyseľnými držiteľmi sporných pozemkov...

Okresný súd neakceptoval ani skutočnosť svedčiacu v prospech dobromyseľnosti právnych predchodcov sťažovateľa, a to konkrétne, že výmer nebol zapísaný do príslušnej pozemkovoknižnej vložky, a teda sa napriek zásade hodnovernosti a záväznosti údajov zapísaných do evidencie nehnuteľností nemohli považovať nielen za vlastníkov sporných pozemkoch, ale ani za ich dobromyseľných držiteľov, a že navrhovateľ v prvom rade, ako aj

navrhovateľ v druhom rade a ich právni predchodcovia si svoje právo k pozemkom viac ako 50 rokov neuplatnili, o sporné pozemky sa nezaujímal a ani nepožiadali o zápis vlastníckeho práva k sporným pozemkom do evidencie nehnuteľností. Z uvedeného právneho záveru Okresného súdu vyplýva, že inštitút vydržania je v podstate v slovenskom právnom poriadku obsolentným právnym inštitútom, keďže v zásade každú nehnuteľnosť niekto vlastnil, resp. niekto vlastní, a teda žiaden držiteľ pozemku, ktorý nie je súčasne aj jeho vlastníkom, nemôže byť dobromyseľný. Podľa názoru sťažovateľa boli však splnené všetky hmotnoprávne podmienky vydržania a vlastníkom sporných pozemkov sa stal právny predchodca sťažovateľa podľa § 134 odsek I Občianskeho zákonníka, a to dňom 01. 01. 1992. Krajský súd sa v odôvodnení vôbec nevenuje skúmaniu, či v zmysle právneho záveru Okresného súdu skutočne neboli splnené podmienky na vydržanie sporných pozemkov právnymi predchodcami sťažovateľa, a teda či sa právni predchodcovia sťažovateľa nestali vlastníkami sporných pozemkov zo zákona. Vzhľadom na závažnosť tejto otázky pre spravodlivé rozhodnutie sporu a pre ochranu základných práv sťažovateľa na súdnu ochranu, vlastníť majetok a na ochranu majetku a práv sťažovateľa na spravodlivý proces a pokojné užívanie majetku je predsa nevyhnutné, aby Krajský súd s náležitou starostlivosťou preskúmal okolnosti držby právnymi predchodcami sťažovateľa a jednoznačným a presvedčivým spôsobom sa vysporiadal s právnym záverom Okresného súdu, že podmienka dobromyseľnosti nebola splnená. Rozhodnutie Krajského súdu je podľa názoru sťažovateľa v dôsledku vyššie uvedených skutočností abstraktné, nepresvedčivé, nepreskúmateľné, arbitrárne, porušujúce princíp právnej istoty, v rozpore so zásadnými skutočnosťami uvedenými v súdnom spise, s výraznými znakmi svojvôle, a pre jeho právne závery neprijateľné. Právne predpisy boli interpretované Krajským súdom ústavne neprijateľným spôsobom a odôvodnenie rozsudku Krajského súdu nedáva odpoveď na základné a zásadné otázky prednesené (predložené) v konaní. Z uvedeného vyplýva, že Krajský súd sa dostatočne neriadil § 157 odsek 2 OSP a odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu predstavuje len taký výklad a použitie relevantných právnych predpisov, ktoré v konečnom výsledku porušujú základné právo podľa článku 20 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa článku 1 Dodatkového protokolu.»

Sťažovateľka na základe uvedeného žiada, aby ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

„Krajský súd v Bratislave rozsudkom vedenom pod sp. zn. 2 Co 473/07-268 zo dňa 30. apríla 2008 porušil základné právo sťažovateľa vlastníť majetok a na jeho ochranu podľa článku 20 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na pokojné užívanie majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave so sp. zn. 2 Co473/07-268 zo dňa 30. apríla 2008 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave, aby v nej znovu konal a rozhodol.

Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť náhradu trov konania sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľka súčasne navrhuje, aby ústavný súd vydal podľa ustanovenia § 52 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) toto dočasné opatrenie:

„Vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Bratislave vedenom pod sp. zn. 2 Co 473/07-268 zo dňa 30. apríla 2008 sa odkladá do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Okresnému súdu Bratislava III sa ukladá povinnosť zdržať sa zaslania rozsudku Okresného súdu Bratislava III so sp. zn. 15 C 68/05 - 232 zo 04. decembra 2006 vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam Katastrálnemu úradu v B., Správa katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu.

Katastrálnemu úradu v B., Správe katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu sa ukladá, aby sa zdržala vykonania zápisu vlastníckeho práva k pozemkom nachádzajúcim sa v okrese B., obec B. - m. č. R.... v prospech J. W.... a M. L.... ako podielových spoluvlastníkov týchto pozemkov, každý v podiele 1/2, na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava III so sp. zn. 15 C 68/05 - 232 zo 04. decembra 2006 vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

J. W.... a M. L.... ako podielovým spoluvlastníkom vyššie uvedených nehnuteľností, každý v podiele 1/2, sa ukladá povinnosť zdržať sa akéhokoľvek výkonu vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu, v tomto prípade všeobecných súdov rozhodujúcich v spore sťažovateľky, nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody,

reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 56/03, II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 66/08 a IV. ÚS 176/05).

Ústavný súd preto preskúmal opodstatnenosť predloženej sťažnosti v naznačenom smere, predovšetkým možnosť preukázania príčinnej súvislosti medzi postupom všeobecných súdov a základným právom upraveným v čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, porušenie ktorých sťažovateľka v sťažnosti namietala.

Z priložených rozhodnutí všeobecných súdov ústavný súd zistil, že vo veci, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie označených práv, rozhodol Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 15 C 68/05 zo 4. decembra 2006 tak, že návrhu navrhovateľov na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vyhovel. Na základe odvolania podaného sťažovateľkou rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Co 473/07 z 30. apríla 2008 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

1. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01) alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím.

V prípade sťažovateľky však nešlo o odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie označených práv, ale o prípad, keď základné právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie bolo v celom rozsahu realizované, aj keď nie podľa jej subjektívnych názorov. Sťažovateľkina nespokojnosť s obsahom rozhodnutí všeobecných súdov nie je dôkazom ich neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným.

Ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, III. ÚS 53/02). K tomu treba dodať, že aj taký zásah podlieha princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, a preto je podmienený tým, že zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu nie je napravitel'né účinným procesným prostriedkom alebo postupom nadriadeného alebo inštančne vyššieho stupňa všeobecného súdu.

Podľa názoru ústavného súdu rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 15 C 68/05 zo 4. decembra 2006, ako aj rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 2 Co 473/07 z 30. apríla 2008 obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov na ich výroky a ústavný súd nezistil porušenie ústavnoprocených princípov konania pred týmito súdmi podľa čl. 46 až čl. 50 ústavy.

Ústavný súd tiež nezistil, že by závery všeobecných súdov boli svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Ústavný súd v takom prípade nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov všeobecných súdov. Tvrdenia sťažovateľky preto podľa názoru ústavného súdu sledujú len dosiahnutie zmeny súdneho konania, ktoré pre ňu skončilo nepriaznivým výsledkom, čo však nemožno spájať s pojmom spravodlivý proces a porušovaním jeho princípov.

Sťažovateľka tvrdila, že krajský súd ako odvolací súd porušil jej označené práva, pretože nebral do úvahy, prípadne sa nezaoberal všetkými dôvodmi tvrdenými sťažovateľkou v odvolaní, ako aj jej právnou argumentáciou.

Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal i ďalšie navrhnuté dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu (§ 211 OSP). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivý proces.

Vychádzajúc z týchto úvah je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi odôvodnením rozhodnutia krajského súdu a tvrdeným porušením práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že *„Navrhovatelia 1/ a 2/ žiadali, aby súd rozhodol o určení ich vlastníckeho práva k pozemkom vyčleneným geometrickým plánom č. 18/2006 Ing. V. P. zo dňa 18. 5. 2006, pričom tieto pozemky boli vyčlenené na nehnuteľnosti pridelené ich právnym predchodcom Výmerom o vlastníctve pôdy zo dňa 8. 5. 1948.*

Odporca s návrhom nesúhlasil z dôvodu, že predmetné nehnuteľnosti nadobudol on, resp. jeho právni predchodcovia priamo zo zákona vydržaním.

Súd prvého stupňa z predložených dokladov ako aj vykonaného dokazovania mal zistené, že Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave vydalo dňa 8. 5. 1948 v zmysle § 1 ods. 1 nariadenia č. 104/1946 Sb. n. SNR Výmer o vlastníctve pôdy pridelené podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Sb. n. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa do vlastníctva K. L. a manželke V.,

rodenej B. pôdohospodárske nehnuteľnosti v kat. území obce R., okres B. o celkovej výmere 0,9832 ha, ktoré sú v prídellovom pláne vypracovaného miestnou roľníckou komisiou v B., potvrdeného okresnou roľníckou komisiou v Bratislave a schváleného Povereníctvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy dňa 6. 5. 1948 pod č. 2228/48-Ba..., bývalými vlastníkami boli O. P. 1/2, J. W. a manželka A., rod. W. a P. W. Tento výmer o vlastníctve pôdy je podľa ust. § 1 ods. 2 nariadenia č. 104/1946 Sb. n. SNR verejnou listinou, dokazujúcou vlastnícke právo prídelcu k pridelenej pôdohospodárskej nehnuteľnosti, na základe, ktorej príslušný knihovný súd urobí záznam vlastníckeho práva v prospech prídelcu bez podmienky dodatočného ospravedlnenia. Uvedený výmer sa nachádza v Štátnom oblastnom archíve v B. Dňa 1. 3. 2001 notárka ako súdna komisárka vydala v dedičskej veci po V. L., nar. ..., naposledy bytom B., zomrelej ..., vedenej na Okresnom súde Bratislava III. pod sp. zn. 22 D 934/00, Dnot 222/00 osvedčenie o dodatočne objavenom dedičstve, podľa ktorého preberajú rovnakým dielom dedičia, dcéra E. P., rod. L. a syn J. L., každý v 1/2 pôdu v kat. území R. - Výmer o vlastníctve pôdy č. 2228/48, a to vid'. č. 2993 parc. č. 3955 - roľa - 2920 m² (podľa identifikácie výmera 5981 m²) vl. č. 1140 parc. č. 3596/2 - lúka - 2992 m², vl. č. 615 parc. č. 4183 - roľa - 3920 m², všetko v 1/2, toto osvedčenie o dedičstve nadobudlo účinky právoplatného uznesenia o dedičstve dňa 17. 3. 2001. Dňa 25. 4. 2005 notárka ako súdna komisárka vydala v dedičskej veci po nebohej E. P., rod. L., naposledy bytom B., zomrelej dňa ..., vedenej na Okresnom súde Bratislava II. pod sp. zn. 38 D 84/2005, D not 16/2005 osvedčenie o dedičstve, ktorým nadobudla dedičstvo ako jediný dedič navrhovateľka v 1. rade. Toto osvedčenie o dedičstve nadobudlo účinky právoplatného uznesenia dňa 25. 4. 2005. Dňa 27. 1. 2004 notárka ako súdna komisárka vydala v dedičskej veci po J. L.... vedenej na Okresnom súde Bratislava II. pod sp. zn. 31 D 654/03, D not 65/03 osvedčenie o dedičstve, ktorým nadobudol dedičstvo ako jediný dedič navrhovateľ v 2. rade. Toto osvedčenie o dedičstve nadobudlo účinky právoplatného uznesenia o dedičstve dňa 27. 1. 2004. V pozemnoknižnej vložke č. 1140, kat. úz. R., parc. č. 3596/2 o výmere 2992 m², boli zapísaní ako vlastníci fyzické osoby, ktoré boli uvedení vo Výmere o vlastníctve pôdy zo dňa 8. 5. 1948 ako bývalí vlastníci, pričom však predmetný výmer v pozemnoknižnej vložke zapísaný z neznámych dôvodov nebol.

V predmetnej veci sa súd prvého stupňa vysporiadal s aktuálnym právnym stavom žalovaných pozemkov, a to z hľadiska opodstatnenosti nárokov vo vzťahu k

navrhovateľom 1/ a 2/, a vo vzťahu k ich uplatneným nárokom. Pri žalobách podľa § 80 písm. c/ O. s. p. je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Táto podmienka určovacej žaloby splnená bola, pretože na nehnuteľnostiach, ktoré právni predkovia navrhovateľov vlastnili, začal odporca svoje podnikateľské aktivity. Za naliehavý právny záujem sa považuje taký stav, keď aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľom a odporcom sa javí ako ohrozenie navrhovateľovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť, pričom nie je rozhodujúce, ako táto neistota vznikla. Stav spornosti nastal a bol vyvolaný zápisom do katastra nehnuteľností, v dôsledku ktorého nastala duplicita v zápise vlastníckych práv. Právny základ určovacej žaloby bol daný aj tým, že vlastnícke právo ako také, sa nedá uznať alebo ho získať uzatvoreným zmierom. Je potrebný rozsudok súdu, nakoľko ide o právny úkon, ktorý má svoj konštitutívny význam z hľadiska zápisu do katastra.

V danej veci výmer, na základe, ktorého získali starí rodičia navrhovateľov 1/ a 2/ nehnuteľnosti špecifikované v samotnom návrhu a zamerané geometrickým plánom č. 18/2006 Ing. P., zrušený nebol, stále platí a preto je potrebné ho rešpektovať ako právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva.

Odvolačí súd dospel k záveru, že z vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa bolo preukázané, že právni predchodcovia navrhovateľov 1/ a 2/ nadobudli vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam na základe Výmeru, vydaného Povereníctvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy. Na strane navrhovateľov 1/ a 2/ existuje právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva a ich vlastníctvo je odvodené od vlastníckeho práva ich právnych predchodcov, teda ich starých rodičov. Súd prvého stupňa rozhodol správne, že v danej veci bola splnená procesná podmienka naliehavého právneho záujmu, keď navrhovatelia 1/ a 2/ sú podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností.

Odvolačí súd preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O. s. p. ako vecne správny potvrdil. “

Takto koncipované odôvodnenie dalo vyčerpávajúcu odpoveď na skutkovú a právnu podstatu odvolania, ako aj samotnú podstatu sporu o určenie vlastníckeho práva, a preto

jeho obsah neosvedčuje okolnosti majúce za následok sťažovateľkou namietané porušenie jej práva na spravodlivý proces.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia najmä Občianskeho zákonníka podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval správne, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich nadobudnutie vlastníckeho práva, ako aj zákonného ustanovenia o potvrdení vecnej správnosti prvostupňového rozsudku odvolacím súdom, prípadne chýbajúcich dôvodov na dobromyseľnosť držby vlastníckeho práva zo strany sťažovateľky, je namietaný rozsudok krajského súdu aj náležite odôvodnený.

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil, že ak sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, ústavný súd návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. II. ÚS 70/99, III. ÚS 45/03).

2. K namietanému porušeniu práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Keďže sťažovateľka namietala porušenie svojich práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj podľa čl. 1 dodatkového protokolu len z dôvodu svojvoľnosti a arbitrárnosti záverov napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ústavný súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa osobitne uvedeným článkom ústavy a dodatkového protokolu, ktoré mali byť podľa nej taktiež porušené, bez ohľadu na to, že vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam bolo zapísané v katastri nehnuteľností do začatia súdneho sporu ešte na sťažovateľku. Pretože ústavný súd v okolnostiach prípadu nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým postupom a rozsudkom krajského súdu a možným porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemožno vzhľadom na to uvažovať ani o porušení ďalších

sťažovateľkiných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako ani podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Z tohto dôvodu ústavný súd už nerozhodoval ani o návrhu sťažovateľky, ktorým sa domáhala odkladu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu, jeho zrušenia a priznania náhrady trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2008